

'Вегетација у двориштима је оболела'

Автор(и): проф.д.с.н. Маријана Накова, Аграрен универзитет Пловдив; проф. д-р Борис Наков, Аграрен универзитет Пловдив; гл. ас. д-р Катја Василева, ИЗК "Марица" - Пловдив

Дата: 28.06.2017 Број: 6/2017

Последњих година, произвођачи су забринути због појаве и ширења болести, углавном на украсним жбуновима, неком лишћу поврћа и зачинском биљу (за јела и конзервирање). Спроведени мониторинг показује да су се појавили узрочници болести који су још увек непознати у пракси и за које су литературни подаци непотпуни. У периоду 2015–2016. године спроведена су истраживања на вегетацији тешко погођеној болестима.

Јасика (*Populus tremula*)

Пеге на листу /*Marssonina castagenii*.

На листовима се најпре налазе светлосмеђе пеге са тамнијом ивицом на страни. У напреднијој фази ове пеге у средини побеле и постају „бубуљаве“ са црним тачкама – ацервули гљиве (Сл. 4). Тешко погођени листови се спаљују и долази до превременог опадања лишћа.

Мере сузбијања:

Ране третмане треба спроводити фунгицидима на бази бакра, Dithane M 45 - 0,25% или Captan - 0,3%.

Здравац (*Geranium macrorrhizum*)

Пепелница (*Sphaerotheca humuli*).

На листовима се развија сивкасто-бели, спороносећи мицелијални превлак (Сл. 5). У каснијој фази уочавају се црне тачке – клеистотеције гљиве. Симптоми се налазе и на цветним органима. У раној фази болест напада младе, нежне изданке, на којима се развија ситан бели превлак.

Мере сузбијања:

- Користити здрав садни материјал.
- При првој појави болести, прскати производима на бази сумпора.
- Када су биљке тешко погођене, надземну масу треба исећи и спалити, а затим третирати са Topsin M - 0,1%, Bayfidan 250 EC - 0,01%, Folicur 25 EC - 0,08% или чистим формалином - 0,6%, у комбинацији са сумпором за прскање.

Штир (*Rumex patientia*) и киселац (*Rumex acetosa*)

Рђа (*Uromyces rumicis*) - нова болест штира и киселца у нашој земљи.

На штиру (*Rumex patientia*) и киселцу (*Rumex acetosa*) најпре се формирају благе набујалости на епидермису листа и, након његовог пуцања, појављује се прашкаста маса урединиоспора и телиоспора патогена. Веома често се око првих сора формирају нови кругови секундарних сора. Тешко погођени листови брзо увену и постају некротични (Сл. 6).

Пепелница (*Erysiphe poligoni*, *Oidium poligoni*) - нови патоген на штиру и киселцу. На листовима се развија бели, растресити превлак, који се брзо шири по лисковој плочи. Тешко нападнути листови увену и ткива постају некротична (Сл. 7). Оболеле биљке производе мање и ситније листове. Штета је већа када се рђа и пепелница јаве заједно.

Мере сузбијања.

- Ранија берба усева.
- Спречавање мере, при чему се тешко погођени листови и стабљике секу и спаљују, а затим третирају производима на бази сумпора.
- У присуству обе болести, третман фунгицидима на бази сумпора треба спровести већ на почетку вегетације.

Маточина (*Melissa officinalis*)

Пепелница (*Golovinomyces biocellatus*) - нова болест маточине. На обе стране лискове плоче формира се бели, прашкасти превлак, који касније добија сивкасту нијансу. Мицелијум се развија и на петељкама, гранама и цветним органима (Сл. 8). До краја лета формирају се клеистотеције гљиве. Патоген преживљава као клеистотеције у биљним остацима и као мицелијум на ризомима.

Пеге на листу (*Phyllosticta decidua*) - нова болест маточине (Сл. 9). На листовима се налазе мале пеге са смеђом ивицом и црним тачкама – пикнидије гљиве. Поред на биљкама, патоген преживљава и у остацима у земљи.

Мере сузбијања.

- Када је усев тешко заражен и штета се налази и на стабљикама, погођени делови морају бити сакупљени и спаљени.
- Рано у пролеће, третирати производима на бази сумпора, а за пеге на листу користити производе на бази бакра. Фунгицид Topsin M је ефикасан против обе болести.

Пискавица (*Trigonella foenum graecum*)

Пепелница (*Erysiphe polygoni*). Болест се развија на свим органима – листовима, стабљикама, цветним гранама. На њима се формира густ, паперјаст, сивкасто-бели гљивични превлак. Тешко погођене биљке увену и осуше се.

Мере сузбијања.

Треба спроводити превентивно прскање производима на бази сумпора. Семенске садње могу се третирати са Topsin M - 0,1% или Folicur 25 EC - 0,08%.

Целер (*Apium graveolens*)

Пепелница (*Erysiphe heraclei*). На погођеним органима биљака развија се бели ектофитни мицелијум. Симптоми се уочавају и на сложеним цветним штитовима, укључујући латице и плод (Сл. 10). Патоген је такође забележен на шаргарепи, першуну и пашканату. Презимљава као мицелијум на зеленим органима и као клеистотеције у биљним остацима.

Мере сузбијања.

Биљне остатке треба уништити и, када је потребно, биљке прскати тиофанат-метилом.

Першун (*Petroselinum sativum*)

2016. године уочена је масовна штета од пепелнице и пега на листу.

Пепелница (*Lucium barbarum*). На листовима се формира густ, бели, спороносећи превлак мицелијума и гљивичних спора са црним тачкама – клеистотеције патогена.

Гљива такође напада и мирођију.

Беле пеге на листу (*Septoria petroselini*).